

BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

FINANSINIŲ ATASKAITŲ PAGAL 2019 M. GRUODŽIO 31 D. BŪKLĘ AIŠKINAMASIS RAŠTAS

I. BENDROJI DALIS

Biržų rajono savivaldybės administracijos steigėja – Biržų rajono savivaldybės taryba. Administracijos buveinė – Vytauto g. 38, LT – 41143, Biržai. Juridinių asmenų registre įregistruota kodu 188642660.

Biržų rajono savivaldybės administracija yra Biržų rajono savivaldybės įstaiga, visiškai išlaikoma iš Biržų rajono savivaldybės biudžeto. Ją sudaro struktūriniai padaliniai, į struktūrinius padalinius neįeinantys valstybės tarnautojai ir 8 struktūriniai padaliniai – seniūnijos (savivaldybės administracijos filialai). Administracija vykdo įstatymų ir kitų teisės aktų jai priskirtas viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo organizavimo funkcijas.

2019 m. vidutinis darbuotojų skaičius buvo – 193 darbuotojai.

Biržų rajono savivaldybės administracija turi aštuonis padalinius:

1. Biržų miesto seniūnija, kodas 188642856, Rotušės g. 25, Biržai;
2. Nemunėlio Radviliškio seniūnija, kodas 288643610, Biržų g. 5, Nem. Radviliškio mst., Biržų r.;
3. Pačeriaukštės seniūnija, kodas 188643043, Biržų g. 6, Pačeriaukštės I k., Biržų r.;
4. Pabiržės seniūnija, kodas 188643577, Biržų g. 2, Pabiržės mst., Biržų r.;
5. Papilio seniūnija, kodas 188643424, Rožių g. 20, Papilio mst., Biržų r.;
6. Parovėjos seniūnija, kodas 188643381, Karališkių g. 3, Parovėjos k., Biržų r.;
7. Širvėnos seniūnija, kodas 188643239, Rotušės g. 25, Biržai;
8. Vabalninko seniūnija, kodas 188643196, B. Sruogos g. 11a, Vabalninkas, Biržų r.

Finansinių ataskaitų rinkinys sudarytas pagal 2019 metų paskutinės dienos duomenis. Finansinių ataskaitų rinkinys parengtas pagal VSAFAS taikytinus žemesniojo lygio finansinių ataskaitų sudarymui formas.

II. APSKAITOS POLITIKA

1. Biržų rajono savivaldybės administracija taiko tokią apskaitos politiką, kuri užtikrina, kad apskaitos duomenys atitiktų kiekvieno taikytino VSAFAS reikalavimus. Jeigu nėra konkretaus VSAFAS reikalavimo, Biržų rajono savivaldybės administracija vadovaujasi bendraisiais apskaitos principais, nustatytais 1–ajame VSAFAS „Finansinių ataskaitų rinkinio pateikimas“.

2. Apskaitos politika, ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų registravimo tvarka užtikrina, kad finansinėse ataskaitose pateikiama informacija yra:

- 2.1. svarbi vartotojų sprendimams priimti;
- 2.2. patikima, nes:
  - 2.2.1. teisingai nurodo Biržų rajono savivaldybės administracijos finansinius rezultatus, finansinę būklę ir pinigų srautus;
  - 2.2.2. parodo ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų ekonominę prasmę, ne vien teisinę formą;
  - 2.2.3. nešališka, netendencinga;
  - 2.2.4. apdairiai pateikta (atsargumo principas);
- 2.3. visais reikšmingais atvejais išsamiai.
3. Biržų rajono savivaldybės administracija pasirinktą apskaitos politiką taiko nuolat.
4. Apskaitos politika keičiama tik vadovaujantis 7–uoju VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“ ir taikoma vienodai visiems finansinių ataskaitų straipsniams, kuriems turi įtakos apskaitos politikos keitimas.

5. Apskaitos politika apima ūkinių operacijų ir įvykių pripažinimo, įvertinimo ir apskaitos principus, metodus ir taisykles.

BENDRIEJI APSKAITOS PRINCIPAI, METODAI IR TAISYKLĖS

6. Biržų rajono savivaldybės administracija, tvarkydama buhalterinę apskaitą ir rengdama finansines ataskaitas, vadovaujasi Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka bei taiko apskaitos politiką, patvirtintą Administracijos direktoriaus 2010 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. A-447 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos apskaitos politikos“. Apskaitos politika apima ūkinių operacijų ir įvykių pripažinimo, įvertinimo ir apskaitos principus, metodus ir taisykles.

7. Biržų rajono savivaldybės administracijos apskaitoje ūkinės operacijos ir įvykiai registruojami ir finansinė atskaitomybė sudaroma taikant šiuos bendruosius apskaitos principus:

- 7.1. kaupimo;
- 7.2. subjekto;
- 7.3. veiklos tęstinumo;
- 7.4. periodiškumo;
- 7.5. pastovumo;
- 7.6. piniginių mato;
- 7.7. palyginimo;
- 7.8. atsargumo;
- 7.9. neutralumo;
- 7.10. turinio viršenybės prieš formą.

8. Biržų rajono savivaldybės administracija, sudarydama biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį, vadovaujasi šiais bendraisiais apskaitos principais:

- 8.1. pinigų;
- 8.2. subjekto;
- 8.3. periodiškumo;
- 8.4. pastovumo;
- 8.5. piniginių mato.

9. Pagal subjekto principą Biržų rajono savivaldybės administracija laikoma apskaitos vienetu: atskirai tvarko apskaitą, sudaro ir teikia atskirus finansinių ataskaitų ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius. Biržų rajono savivaldybės administracijos apskaitoje registruojamas tik jos patikėjimo teise valdomas, naudojamas ir disponuojamas valstybės ir savivaldybių turtas, finansavimo sumos ir įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos. Turtas, valdomas ir naudojamas kitomis teisėmis, registruojamas nebalansinėse sąskaitose.

10. Biržų rajono savivaldybės administracijai leidžiamos vykdyti ūkinės operacijos nustatytos teisės aktuose. VSAFAS nustatyti faktiškai įvykusių ūkinių operacijų apskaitos metodai ir taisyklės. Pagal turinio viršenybės prieš formą principą Biržų rajono savivaldybės administracijos apskaitos politikoje ūkiniai įvykiai ir ūkinės operacijos vertinami ir pripažįstami pagal jų ekonominę prasmę ir turinį, nepriklausomai nuo to, ar tokią ūkinę operaciją vykdyti, sandorį sudaryti viešojo sektoriaus subjektui leidžia jo veiklą reglamentuojantys teisės aktai.

11. Visos ūkinės operacijos ir įvykiai apskaitoje registruojami eurai ir centais, apvalinant iki šimtųjų euro dalių (dviejų skaitmenų po kablelio).

12. Visos ūkinės operacijos ir įvykiai registruojami Biržų rajono savivaldybės administracijos sąskaitų plano sąskaitose taikant Biržų rajono savivaldybės administracijos apskaitos politiką, parengtą pagal VSAFAS reikalavimus (nurodytus principus, metodus ir taisykles) atskiroms ūkinėms operacijoms ir įvykiams, finansinių ataskaitų elementams arba straipsniams ir apskaitos procedūroms.

13. Toliau pateikiama Biržų rajono savivaldybės administracijos taikoma apskaitos politika, apimanti atskirus finansinių ataskaitų elementus arba straipsnius, ūkines operacijas, ūkinius įvykius ir jų apskaitos procedūras.

NEMATERIALUSIS TURTAS

14. Nematerialiojo turto apskaitos politika nustatyta Biržų rajono savivaldybės nematerialiojo turto apskaitos tvarkos apraše, 2012 m. gruodžio 31 d. patvirtintame Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-1026 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos nematerialiojo turto, ilgalaikio materialiojo turto ir atsargų apskaitos tvarkos aprašų patvirtinimo“.

15. Nematerialusis turtas pirminio pripažinimo metu apskaitoje yra registruojamas įsigijimo savikaina. Išlaidos, patirtos po piršto ar susikurto nematerialiojo turto pirminio pripažinimo, didina nematerialiojo turto įsigijimo savikainą tik tais atvejais, kai galima patikimai nustatyti, kad patobulintas nematerialusis turtas teiks didesnę ekonominę naudą, t. y. kad atliktas esminis nematerialiojo turto pagerinimas.

16. Išankstiniai apmokėjimai už nematerialiųjų turtą apskaitoje registruojami nematerialiojo turto sąskaitose.

17. Po pirminio pripažinimo nematerialusis turtas, kurio naudingo tarnavimo laikas ribotas, finansinėse ataskaitose yra parodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą amortizaciją ir nuvertėjimą, jei jis yra.

18. Nematerialiojo turto amortizuojamoji vertė yra nuosekliai paskirstoma per visą nustatytą turto naudingo tarnavimo laiką tiesiogiai proporcingu metodu. Tam tikro nematerialiojo turto vieneto amortizacija pradedama skaičiuoti nuo kito mėnesio, kai turtas pradedamas naudoti, pirmos dienos ir nebeskaičiuojama nuo kito mėnesio, kai naudojamo nematerialiojo turto likutinė vertė sutampa su jo likvidacine verte, kai turtas perleidžiamas, nurašomas arba kai apskaičiuojamas ir užregistruojamas to turto vieneto nuvertėjimas, lygus jo likutinės vertės sumai, pirmos dienos.

19. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas, nustatytas atsižvelgiant į sutartis ar kitas juridines teises, neturi būti ilgesnis už juridinių teisių galiojimo laikotarpį. Kitam nematerialiajam turtui Biržų rajono savivaldybės administracija taiko nematerialiojo turto amortizacijos normatyvus, patvirtintus teisės aktų nustatyta tvarka.

20. Nematerialiojo turto apskaitos tvarka ir procedūros aprašytos Biržų rajono savivaldybės Nematerialiojo turto apskaitos tvarkos apraše.

ILGALAIKIS MATERIALUSIS TURTAS

21. Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos politika nustatyta Biržų rajono savivaldybės administracijos ilgalaikio materialiojo turto apskaitos tvarkos apraše, 2012 m. gruodžio 31 d. patvirtintame Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-1026 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos nematerialiojo turto, ilgalaikio materialiojo turto ir atsargų apskaitos tvarkos aprašų patvirtinimo“.

22. Ilgalaikis materialusis turtas pripažįstamas ir registruojamas apskaitoje, jei jis atitinka ilgalaikio materialiojo turto sąvoką (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. birželio 10 d. nutarimas Nr. 564 „Dėl minimalios ilgalaikio materialiojo turto vertės nustatymo ir ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) minimalių ir maksimalių ekonominių normatyvų viešojo sektoriaus subjektams sąrašo patvirtinimo“ ir 2014 11 05 nutarimas Nr. 1215 kuriuo nustatyta, kad iki 2014 m. gruodžio 31 d. įsigyto ar pasigaminto materialiojo turto grupavimas dėl naujai nustatomos minimalios ilgalaikio materialiojo turto vertės apskaitos registruose nekeičiamas bei Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. A-1033) ir VSAFAS nustatytus ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijus.

23. Ilgalaikis materialusis turtas pagal pobūdį skirstomas į pagrindines grupes, nustatytas VSAFAS. Į smulkesnes grupes ilgalaikis materialusis turtas skirstomas pagal įstaigos poreikį.

24. Įsigytas ilgalaikis materialusis turtas pirminio pripažinimo momentu apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina.

25. Išankstiniai apmokėjimai už ilgalaikį materialiųjų turtą apskaitoje registruojami tam skirtose ilgalaikio materialiojo turto sąskaitose.

26. Po pirminio pripažinimo ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus žemę ir kultūros vertybes, finansinėse ataskaitose rodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir nuvertėjimą, jei jis yra. Žemė ir kultūros vertybės po pirminio pripažinimo finansinėse ataskaitose rodomi tikrąja verte.

27. Ilgalaikio materialiojo turto nudėvimoji vertė yra nuosekliai paskirstoma per visą turto naudingo tarnavimo laiką. Ilgalaikio materialiojo turto vieneto nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio, kai turtas pradedamas naudoti, pirmos dienos. Nusidėvėjimas nebeskaičiuojamas nuo kito mėnesio, kai naudojamo ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė sutampa su jo likvidacine verte, kai turtas perleidžiamas, nurašomas arba kai apskaičiuojamas ir užregistruojamas to turto vieneto nuvertėjimas, lygus jo likutinės vertės sumai, pirmos dienos.

28. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą pagal konkrečius materialiojo turto nusidėvėjimo normatyvus, patvirtintus teisės aktų nustatyta tvarka.

29. Kai turtas parduodamas arba nurašomas, jo įsigijimo savikaina, sukauptas nusidėvėjimas ir, jei yra, nuvertėjimas nurašomi. Pardavimo pelnas ar nuostoliai parodomi atitinkamame veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje. Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos ypatumai detalai nustatyti Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos biudžetinėse įstaigose tvarkos apraše.

30. Ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas, remontas ar kiti darbai pripažįstami esminiu turto pagerinimu, jei padidina turto funkcijų apimtį arba pailgina turto naudingo tarnavimo laiką, arba iš esmės pagerina jo naudingąsias savybes. Šių darbų verte didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina ir patikslinamas likęs turto naudingo tarnavimo laikas. Jei atlikti darbai nepagerina naudingųjų ilgalaikio materialiojo turto savybių ar nepadidina turto funkcijų apimtys, arba nepailgina jo naudingo tarnavimo laiko, jie nepripažįstami esminiu pagerinimu, o šių darbų vertė pripažįstama ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis.

BIOLOGINIS TURTAI IR MINERALINIAI IŠTEKLIAI

31. Biologinio turto ir mineralinių išteklių apskaitos politika nustatyta Biržų rajono savivaldybės administracijos biologinio turto ir mineralinių išteklių apskaitos ir vertinimo tvarkos apraše, 2018 m. birželio 14 d. patvirtintame Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-466 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. gruodžio 18 d. įsakymo Nr. A-932 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos biologinio turto ir mineralinių išteklių, finansinio turto, išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos tvarkų aprašų patvirtinimo“ pakeitimo“.

32. Pirminio pripažinimo ir paskesnio vertinimo metu biologinio turto grupės vienetas įvertinamas ir finansinėse ataskaitose parodomas vienu iš šių būdų:

32.1. tikrąja verte;

32.2. įsigijimo ar pasigaminimo savikaina (iki kol bus nustatyta šio turto tikroji vertė).

33. Paskesnio vertinimo metu turtas, kuriam taikomas įsigijimo savikainos metodas:

33.1. apskaitoje registruojamas ir finansinėse ataskaitose rodomas iš įsigijimo savikainos atėmus nuvertėjimo nuostolius;

33.2. papildomai toje pačioje teritorijoje pasodintų naujų daugiamečių augalų įsigijimo ir pasodinimo išlaidomis didinama parkų ir skverų želdinių įsigijimo savikaina.

34. Biologinio turto nuvertėjimo požymiai gali būti:

34.1. sunykęs (prarastas) turto vienetas ar jo dalis;

34.2. turtas neatlieka savo funkcijų.

35. Biologinio turto tikroji vertė nustatoma remiantis tokio paties turto rinkos kaina. Jei tokios rinkos nėra ir nėra galimybių, tikroji biologinio turto vertė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro patvirtintomis normatyvinėmis kainomis, jei jos nustatytos remiantis ne senesnėmis nei praeitų finansinių metų biologinio turto rinkos kainomis. Biologinio turto tikroji vertė nustatoma pagal (teikiant prioritetą pirmiau einančiam papunkčiui):

- 35.1. paskiausiai įvykusių analogiškų sandorių rinkos kainą, jei nuo sandorio sudarymo dienos iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos ekonominės sąlygos iš esmės nepasikeitė;
- 35.2. panašaus turto rinkos kainas, patikslintas atsižvelgiant į turto skirtumus.
36. Biologinio turto ir mineralinių išteklių apskaitos ypatybės aprašomos Biologinio turto ir mineralinių išteklių apskaitos ir vertinimo tvarkos apraše.

ATSARGOS

37. Atsargų apskaitos metodai ir taisyklės nustatytos Biržų rajono savivaldybės administracijos atsargų apskaitos tvarkos apraše, 2012 m. gruodžio 31 d. patvirtintame Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-1026 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos nematerialiojo turto, ilgalaikio materialiojo turto ir atsargų apskaitos tvarkos aprašų patvirtinimo“.

38. Pirminio pripažinimo metu atsargos įvertinamos įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o sudarant finansines ataskaitas – įsigijimo (pasigaminimo) savikaina ar grynąja galimo realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė.

39. Strateginės atsargos vertinamos įsigijimo savikaina, išskyrus VSAFAS nustatytus atvejus. Apskaičiuodama atsargų, sunaudotų teikiant paslaugas, ar parduotų atsargų savikainą, Biržų rajono savivaldybės administracija taiko atsargų įkainojimo būdą – konkrečių kainų būdą. Automobilių kuras gali būti pajamuojamas taikant vidutinių kainų metodą.

40. Atsargos gali būti nukainuojamos iki grynosios galimo realizavimo vertės tam, kad jų balansinė vertė neviršytų būsimos ekonominės naudos ar paslaugų vertės, kurią tikimasi gauti šias atsargas pardavus, išmainius, paskirsčius ar panaudojus. Kai atsargos (taip pat ir nebaigtos vykdyti sutartys) parduodamos, išmainomos ar perduodamos, jų balansinė vertė pripažįstama sąnaudomis to laikotarpio, kuriuo pripažįstamos atitinkamos pajamos arba suteikiamos viešosios paslaugos. Atsargų sunaudojimas arba pardavimas apskaitoje registruojamas pagal nuolat apskaitomų atsargų būdą, kai buhalterinėje apskaitoje registruojama kiekviena su atsargų sunaudojimu arba pardavimu susijusi operacija.

41. Prie atsargų priskiriamas neatiduotas naudoti ūkinis inventorių. Atiduoto naudoti inventoriaus vertė iš karto įtraukiama į sąnaudas. Naudojamo inventoriaus kiekinė (ir vertinė) apskaita tvarkoma nebalansinėse sąskaitose.

42. Atsargų apskaitos ypatumai aprašomi Biržų rajono savivaldybės administracijos atsargų apskaitos tvarkos apraše.

FINANSINIS TURTAS

43. Finansinio turto apskaitos metodai ir taisyklės nustatytos Biržų rajono savivaldybės finansinio turto apskaitos tvarkos apraše, 2013 m. gruodžio 18 d. patvirtintame Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-932 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos biologinio turto ir mineralinių išteklių, finansinio turto, išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos tvarkų aprašų patvirtinimo“.

44. Biržų rajono savivaldybės administracija finansinį turtą skirsto į ilgalaikį ir trumpalaikį.

45. Ilgalaikiam finansiniam turtui priskiriama:

- 45.1. ilgalaikės investicijos į kitų subjektų nuosavybės vertybinius popierius;
- 45.2. ilgalaikės investicijos į skolos vertybinius popierius;
- 45.3. po vienerių metų gautinos sumos;
- 45.4. kitas ilgalaikis finansinis turtas.

46. Trumpalaikiam finansiniam turtui priskiriama:

- 46.1. trumpalaikės investicijos į skolos vertybinius popierius;
- 46.2. trumpalaikės investicijos į kitų subjektų nuosavybės vertybinius popierius;
- 46.3. per vienerius metus gautinos sumos;
- 46.4. pinigai ir jų ekvivalentai;

46.5. kitas trumpalaikis finansinis turtas.

INVESTICIJOS Į VERTYBINIUS POPIERIUS

47. Investicijos į kontroliuojamuosius subjektus (kuriuose Biržų rajono savivaldybės administracija turi 50 proc. ir daugiau balsavimo teisių), asocijuotuosius subjektus (kuriuose Biržų rajono savivaldybės administracija turi nuo 20 proc. iki 50 proc. balsavimo teisių) ir kitus subjektus (kuriuose Biržų rajono savivaldybės administracija turi mažiau nei 20 proc. balsavimo teisių) Biržų rajono savivaldybės administracijos apskaitoje pirminio pripažinimo momentu registruojamos ir finansinėse ataskaitose parodomos įsigijimo savikaina.

48. Investicijos į kontroliuojamus ir asocijuotuosius subjektus, išskyrus viešąsias įstaigas, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje parodomos taikant nuosavybės metodą.

49. Investicijas registruojant apskaitoje savikainos metodu, po įsigijimo jų vertė nėra koreguojama priklausomai nuo įmonės ar viešosios įstaigos veiklos rezultato, tačiau koreguojama įvertinant investicijų nuvertėjimą.

50. Investicijos į kitus nuosavybės vertybinius popierius ir skolos vertybinius popierius pirminio pripažinimo metu įvertinamos įsigijimo savikaina. Vėliau šis finansinis turtas įvertinamas taip:

50.1. ilgalaikis finansinis turtas, laikomas galimam pardavimui, – tikrąja verte. Investicijos į vertybinius popierius, kurių kaina aktyviojoje rinkoje neskelbiama ir kurių tikrosios vertės negalima nustatyti 17–ajame VSAFAS nurodytais būdais, finansinėse ataskaitose įvertintos įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius;

50.2. ilgalaikis finansinis turtas, laikomas iki išpirkimo termino, – amortizuota savikaina;

50.3. trumpalaikis finansinis turtas, laikomas iki išpirkimo termino, – įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius.

51. Investicijų į vertybinius popierius apskaitos ypatumai aprašomi Biržų rajono savivaldybės finansinio turto apskaitos tvarkos apraše.

GAUTINOS SUMOS

52. Biržų rajono savivaldybės išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos tvarkos aprašas 2013 m. gruodžio 18 d. patvirtintas Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr.A-932 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos biologinio turto ir mineralinių išteklių, finansinio turto, išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos tvarkų aprašų patvirtinimo“.

53. Gautinos sumos pirminio pripažinimo metu yra įvertinamos įsigijimo savikaina.

54. Vėliau ilgalaikės ir trumpalaikės gautinos sumos ataskaitose rodomos įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius. Gautinų sumų nuvertėjimo apskaičiavimo principai ir gautinų sumų apskaitos ypatumai aprašomi Biržų rajono savivaldybės išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos tvarkos apraše.

PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI

55. Pinigus sudaro pinigai kasoje ir banko sąskaitose.

FINANSAVIMO SUMOS

56. Finansavimo sumų apskaitos metodai ir taisyklės nustatyti Biržų rajono savivaldybės administracijos finansavimo sumų apskaitos tvarkos apraše, 2016 m. liepos 21 d. patvirtintame Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-666 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos finansavimo sumų apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“.

57. Finansavimo sumos pripažįstamos, kai atitinka VSAFAS nustatytus kriterijus.

58. Finansavimo sumos – viešojo sektoriaus subjekto iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, Europos Sąjungos, Lietuvos ir užsienio paramos fondų gauti arba gautini pinigai arba kitas turtas, skirtas viešojo sektoriaus subjekto įstatuose nustatytiems tikslams ir programoms įgyvendinti. Finansavimo sumos apima ir viešojo sektoriaus subjekto gautus arba gautinus pinigus, ir kitą turtą pavedimams vykdyti, kitas lėšas viešojo sektoriaus subjekto išlaidoms dengti ir paramos būdu gautą turtą.

59. Biržų rajono savivaldybės administracijos gautos (gautinos) finansavimo sumos pagal paskirtį skirstomos į:

59.1. finansavimo sumas nepiniginiam turtui įsigyti;

59.2. finansavimo sumas kitoms išlaidoms kompensuoti.

60. Finansavimo sumos nepiniginiam turtui įsigyti gaunamos kaip nemokamai gautas ilgalaikis turtas arba atsargos, įskaitant paramą, arba kaip pinigai, skirti ilgalaikiam arba trumpalaikiam nepiniginiam turtui įsigyti.

61. Finansavimo sumos kitoms išlaidoms dengti yra skirtos ataskaitinio laikotarpio išlaidoms (negautoms pajamoms) kompensuoti. Taip pat finansavimo sumomis, skirtomis kitoms išlaidoms kompensuoti, yra laikomos visos likusios finansavimo sumos, nepriskiriamos nepiniginiam turtui įsigyti.

62. Gautos (gautinos) ir panaudotos finansavimo sumos arba jų dalis pripažįstamos finansavimo pajamomis tais laikotarpiais, kuriais patiriamos su finansavimo sumomis susijusios sąnaudos.

63. Gautos ir perduotos kitiems viešojo sektoriaus subjektams finansavimo sumos Biržų rajono savivaldybės administracijos sąnaudomis nepripažįstamos. Perdavus finansavimo sumas kitiems subjektams, mažinamos gautos finansavimo sumos.

64. Gautos ir perduotos privataus sektoriaus subjektams finansavimo sumos, įskaitant suteiktas subsidijas, registruojamos kaip Biržų rajono savivaldybės administracijos sąnaudos, kartu pripažįstant finansavimo, kuris buvo skirtas šiam tikslui, pajamas.

65. Biržų rajono savivaldybės administracijos apskaitoje finansavimo sąnaudomis perduotos sumos pripažįstamos tik tuomet, kai Biržų rajono savivaldybės administracija kitus viešojo sektoriaus subjektus finansuoja savo uždirbtomis lėšomis.

66. Finansavimo sumų apskaitos ypatumai Biržų rajono savivaldybės administracijos finansavimo sumų apskaitos tvarkos apraše.

FINANSINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

67. Finansinių įsipareigojimų apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti Biržų rajono savivaldybės administracijos ilgalaikių ir trumpalaikių įsipareigojimų apskaitos tvarkos apraše, 2014 m. rugsėjo 30 d. patvirtintame Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-755 „Dėl Biržų rajono savivaldybės ilgalaikių ir trumpalaikių įsipareigojimų apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“.

68. Biržų rajono savivaldybės administracijos visi įsipareigojimai yra finansiniai ir skirstomi į ilgalaikius ir trumpalaikius. Ilgalaikiams finansiniams įsipareigojimams priskiriama:

68.1. ilgalaikiai atidėjiniai;

68.2. ilgalaikės finansinės skolos;

68.3. kiti ilgalaikiai įsipareigojimai.

69. Trumpalaikiams finansiniams įsipareigojimams priskiriama:

69.1. ilgalaikių atidėjinių einamųjų metų dalis ir trumpalaikiai atidėjiniai;

69.2. ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalis;

69.3. trumpalaikės finansinės skolos;

69.4. pervestinos subsidijos ir finansavimo sumos;

69.5. mokėtinos socialinės išmokos;

69.6. pervestinos sumos į biudžetus, fondus ir kitiems subjektams;

69.7. mokėtinios sumos, susijusios su vykdoma veikla;

69.8. kiti trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai.

70. Pirminio pripažinimo metu finansiniai įsipareigojimai įvertinami įsigijimo savikaina. Vėliau šie įsipareigojimai įvertinami:

70.1. susiję su rinkos kainomis – tikrąja verte;

70.2. iš suteiktų garantijų kilę finansiniai įsipareigojimai – tikrąja verte;

70.3. kiti ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai – amortizuota savikaina;

70.4. kiti trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai – įsigijimo savikaina.

ATIDĖJINIAI

71. Atidėjiniai pripažistami ir registruojami apskaitoje tada ir tik tada, kai dėl įvykio praeityje Biržų rajono savivaldybės administracija turi dabartinę teisinę prievolę ar neatšaukiamą pasižadėjimą ir tikėtina, kad jam įvykdyti bus reikalingi ištekliai, o įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta (pvz., jei Biržų rajono savivaldybės administracija iškeltas ieškinys ir 90 procentų tikėtina, kad Biržų rajono savivaldybės administracija privalės sumokėti ieškovui priteistą sumą, turi būti suformuotas atidėjinys, lygus tikėtinai sumokėti sumai). Jei patenkinamos ne visos šios sąlygos, atidėjiniai nėra pripažistami, o tikrai informacija apie susijusį su tikėtina sumokėti suma neapibrėžtą įsipareigojimą yra pateikiama finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte (toliau – aiškinamasis raštas). Atidėjiniai yra peržiūrimi paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną ir koreguojami, atsižvelgiant į naujus įvykius ar aplinkybes, kad parodytų tiksliausią dabartinį įvertinimą.

FINANSINĖ NUOMA (LIZINGAS)

72. Nuomos sutartims taikomas turinio viršenybės prieš formą principas. Ar nuoma bus laikoma veiklos nuoma, ar finansine nuoma, priklauso ne nuo sutarties formos, o nuo jos turinio ir ekonominės prasmės.

73. Nuomos sandoriai grupuojami į veiklos nuomos ar finansinės nuomos (lizingo) sandorius, atsižvelgiant į tai, kiek turto nuosavybės teikiamos naudos ir rizikos tenka nuomotojui ir kiek nuomininkui. Nuoma yra laikoma finansine nuoma, jei iš esmės visa su turto nuosavybe susijusi nauda ir didžioji dalis rizikos perduodama nuomininkui.

74. Apskaitoje registruojamos finansinės nuomos įmokos yra padalijamos, išskiriant turto vertės dengimo sumą, palūkanas ir kitas įmokas (kompensuotinas nuomos sumas, neapibrėžtus nuomos mokesčius ir pan., jei jie yra numatyti finansinės nuomos sutartyje). Palūkanos priskiriamos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudoms ir apskaitoje yra registruojamos kaupimo principu, t. y. registruojamos tą ataskaitinį laikotarpį, už kurį apskaičiuojamos ateityje mokėtinios palūkanos. Finansinės nuomos būdu įsigyto ilgalaikio materialiojo turto nudėvimoji vertė paskirstoma per visą jo naudingo tarnavimo laiką.

75. Finansinės nuomos apskaitos ypatumai aprašomi Biržų rajono savivaldybės ilgalaikių ir trumpalaikių įsipareigojimų apskaitos tvarkos apraše.

VEIKLOS NUOMA

76. Nuoma laikoma veiklos nuoma, kai didžioji dalis su turto nuosavybe susijusios rizikos ir naudos neperduodama nuomininkui, o lieka nuomotojui. Nuomos įmokos pagal veiklos nuomos sutartį yra registruojamos apskaitoje kaip sąnaudos tolygiai (tiesiniu metodu) per nuomos laikotarpį.

ATGALINĖ FINANSINĖ NUOMA (LIZINGAS)

77. Jei parduotas turtas po pardavimo yra išsinuomojamas pagal atgalinės finansinės nuomos sutartį, pelnas, gautas pardavus turtą, tą laikotarpį, kurį turtas buvo parduotas,

nepripažįstamas. Pelną, gautą pardavus turtą, atideda (registruoja apskaitoje būsimųjų laikotarpių pajamas) ir amortizuoja per likusį atgalinės finansinės nuomos būdu įsigyto turto naudingo tarnavimo laiką, apskaičiuota nusidėvėjimo suma mažindama nusidėvėjimo sąnaudas. Atgalinės finansinės nuomos sutarties ekonominė prasmė prilyginama finansavimui už užstatą, kai finansinės nuomos davėjas skolina gavėjui pinigus, kaip užstatą naudodamas nupirktą ir išnuomotą turtą.

PAJAMOS

78. Pajamų apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatytos Biržų rajono savivaldybės administracijos pajamų apskaitos tvarkos apraše, 2015 m. gruodžio 22 d. patvirtintame Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-1021 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos pajamų apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“.

79. Pajamų apskaitai taikomas kaupimo principas. Finansavimo pajamos pripažįstamos tuo pačiu laikotarpiu, kai yra patiriamos su šiomis pajamomis susijusios sąnaudos. Registruojant visas su finansavimo pajamų pripažinimu susijusias operacijas, būtina nurodyti, kokios valstybės funkcijos ir kurios programos vykdymui buvo pripažintos finansavimo pajamos, panaudojant detalizuojančius požymius arba sukuriant subsąskaitas.

80. Pajamos, išskyrus finansavimo pajamas, pripažįstamos, kai tikėtina, kai Biržų rajono savivaldybės administracija gaus su sandoriu susijusią ekonominę naudą, kai galima patikimai įvertinti pajamų sumą ir kai Biržų rajono savivaldybės administracija gali patikimai įvertinti su pajamų uždirbimu susijusias sąnaudas. Pardavimų ir paslaugų pajamos registruojamos atėmus suteiktas nuolaidas.

81. Pajamomis laikoma tik pačios Biržų rajono savivaldybės administracijos gaunama ekonominė nauda. Biržų rajono savivaldybės administracijos pajamomis nepripažįstamos trečiųjų asmenų vardu surinktos sumos, kadangi tai nėra Biržų rajono savivaldybės administracijos gaunama ekonominė nauda. Jei Biržų rajono savivaldybės administracija yra atsakinga už tam tikrų sumų administravimą ir surinkimą, tačiau teisės aktų nustatyta tvarka privalo pervesti surinktas sumas į biudžetą ir (arba) socialinės apsaugos fondams ir neturi teisės šių sumų ar jų dalies atgauti tą patį ar vėlesniais ataskaitiniais laikotarpiais, tokios sumos ar jų dalis nėra Biržų rajono savivaldybės administracija pajamos ir apskaitoje registruojamos kaip gautinos ir mokėtinos sumos.

82. Pajamos registruojamos apskaitoje ir rodomos finansinėse ataskaitose tą ataskaitinį laikotarpį, kurį yra uždirbamos, t. y. kurį suteikiamos viešosios paslaugos, atliekami darbai ar parduodamos prekės ar kt., nepriklausomai nuo pinigų gavimo momento.

83. Pajamų apskaitos ypatumai Biržų rajono savivaldybės administracijos pajamų apskaitos tvarkos apraše.

SĄNAUDOS

84. Sąnaudų apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatytos Biržų rajono savivaldybės administracijos sąnaudų apskaitos tvarkos apraše, 2015 m. gruodžio 29 d. Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-1033 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos sąnaudų apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“.

85. Sąnaudos apskaitoje pripažįstamos vadovaujantis kaupimo ir palyginamumo principais tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kai uždirbamos su jomis susijusios pajamos, neatsižvelgiant į pinigų išleidimo laiką. Tais atvejais, kai per ataskaitinį laikotarpį padarytų išlaidų neįmanoma tiesiogiai susieti su tam tikrų pajamų uždirbimu ir jos neduos ekonominės naudos ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, šios išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tą patį laikotarpį, kada buvo patirtos.

86. Sąnaudų dydis įvertinamas sumokėta arba mokėtina pinigų arba jų ekvivalentų suma. Tais atvejais, kai numatytas ilgas atsiskaitymo laikotarpis ir palūkanos nėra išskirtos iš bendros mokėtinų sumos, sąnaudų dydis įvertinamas diskontuojant atsiskaitymo sumą taikant rinkos palūkanų normą.

87. Sąnaudų apskaitos ypatumai aprašomi Biržų rajono savivaldybės administracijos sąnaudų apskaitos tvarkos apraše.

SANDORIAI UŽSIENIO VALIUTA

88. Sandorių užsienio valiuta apskaitos principai nustatyti 21–ajame VSAFAS „Sandoriai užsienio valiuta“.

89. Sandoriai užsienio valiuta pirminio pripažinimo metu registruojami apskaitoje pagal sandorio dieną galiojusį Lietuvos banko skelbiamą užsienio valiutos kursą. Pelnas ir nuostoliai iš sandorių užsienio valiuta bei iš užsienio valiuta išreikšto turto ir įsipareigojimų likučių perkainojimo dieną yra registruojami finansinės ir investicinės veiklos pajamų ar sąnaudų sąskaitose.

90. Valiutinių straipsnių likučiai perkainojami pagal ataskaitinio laikotarpio pabaigos Lietuvos banko skelbiamą Lietuvos Respublikos piniginio vieneto ir užsienio valiutos santykį.

TURTO NUVERTĖJIMAS

91. Turto nuvertėjimo apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti 8–ajame VSAFAS „Atsargos“, 17–ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ ir 22–ajame VSAFAS „Turto nuvertėjimas“.

92. Nuostoliai dėl turto nuvertėjimo apskaitoje pripažistami pagal nuvertėjimo požymius. Sudarydama finansinių ataskaitų rinkinį, Biržų rajono savivaldybės administracija nustato, ar yra turto nuvertėjimo požymių. Jeigu yra vidinių ar išorinių nuvertėjimo požymių, Biržų rajono savivaldybės administracija nustato turto atsiperkamąją vertę ir palygina ją su turto balansine verte.

93. Nuostoliai dėl turto nuvertėjimo apskaitoje registruojami apskaičiuotų nuostolių suma mažinant turto balansinę vertę ir ta pačia suma registruojant ataskaitinio laikotarpio pagrindinės arba kitos veiklos sąnaudas.

94. Turto nuvertėjimas nėra tolygus turto nurašymui. Turto nuvertėjimo atveju yra mažinama turto vieneto balansinė vertė, tačiau išsaugoma informacija apie turto įsigijimo savikainą, t. y. turto vieneto įsigijimo savikaina apskaitoje lieka tokia pati kaip iki nuvertėjimo nustatymo, o nuvertėjimas registruojamas atskiroje sąskaitoje. Turto nuvertėjimas apskaitoje yra registruojamas ne didesne verte nei turto balansinė vertė.

95. Kai vėlesnį ataskaitinį laikotarpį, pasikeitus aplinkybėms, atkuriamą anksčiau pripažintą turto nuvertėjimo suma, turto balansinė vertė po nuvertėjimo atkūrimo negali viršyti jo balansinės vertės, kuri būtų buvusi, jeigu turto nuvertėjimas nebūtų buvęs pripažintas.

96. Pripažinus ilgalaikio materialiojo ar nematerialiojo turto nuvertėjimo nuostolį, perskaičiuojamos būsimiesiems ataskaitiniams laikotarpiams tenkančios turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sumos, kad turto nudėvimoji (amortizuojamoji) vertė po nuvertėjimo būtų tolygiai paskirstyta per visą likusį jo naudingo tarnavimo laiką, t. y. nuvertėjimo suma nudėvima per likusį naudingo tarnavimo laiką, mažinant nusidėvėjimo sąnaudas.

97. Turto nuvertėjimo apskaitos ypatumai aptariami Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos biudžetinėse įstaigose tvarkos apraše, Nematerialiojo turto apskaitos biudžetinėse įstaigose tvarkos apraše, Atsargų apskaitos biudžetinėse įstaigose tvarkos apraše ir Išankstinių apmokėjimų bei gautinų sumų apskaitos biudžetinėse įstaigose tvarkos apraše.

NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI IR NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS

98. Neapibrėžtųjų įsipareigojimų ir neapibrėžtojo turto apskaitos principai nustatyti 18–ajame VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir įvykiai pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui“.

99. Neapibrėžtieji įsipareigojimai ir neapibrėžtasis turtas registruojami nebalansinėse sąskaitose. Neapibrėžtieji įsipareigojimai nerodomi nei finansinės būklės ataskaitoje, nei veiklos rezultatų ataskaitoje, o informacija apie juos pateikiama aiškinamajame rašte. Kai tikimybė, kad turtą reikės panaudoti įsipareigojimui padengti, yra labai maža, informacija apie juos aiškinamajame rašte nebūtina. Informacija apie neapibrėžtąjį turtą ir įsipareigojimus turi būti peržiūrima ne rečiau

negu kiekvieno ataskaitinio laikotarpio paskutinę dieną, siekiant užtikrinti, kad pasikeitimai būtų tinkamai parodyti aiškinamajame rašte.

100. Neapibrėžtasis turtas finansinėse ataskaitose neparodomas, kol nėra aišku, ar jis duos Biržų rajono savivaldybės administracijai ekonominės naudos. Jei ekonominė nauda tikėtina, tačiau nėra tikra, kad ji bus gauta, informacija apie neapibrėžtąjį turtą pateikiama aiškinamajame rašte.

ĮVYKIAI PASIBAIGUS ATASKAITINIAM LAIKOTARPIUI

101. Įvykių, pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose taisyklės nustatytos 18–ajame VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir įvykiai pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui“.

102. Įvykiai, pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, kurie suteikia papildomos informacijos apie Biržų rajono savivaldybės administracijos finansinę padėtį paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną (koreguojantys įvykiai), atsižvelgiant į jų įtakos reikšmę parengtoms finansinėms ataskaitoms, yra parodomi finansinės būklės, veiklos rezultatų ir pinigų srautų ataskaitose. Nekoreguojantys įvykiai, pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, aprašomi aiškinamajame rašte, kai jie reikšmingi.

TARPUSAVIO UŽSKAITOS IR PALYGINAMIEJI SKAIČIAI

103. Sudarant finansinių ataskaitų rinkinį, turto ir įsipareigojimų, taip pat pajamų ir sąnaudų tarpusavio užskaita negalima, išskyrus atvejus, kai konkretus VSAFAS reikalauja būtent tokios užskaitos (pvz., dėl draudiminio įvykio patirtų sąnaudų užskaita atliekama su gauta draudimo išmoka).

104. Palyginamieji skaičiai yra koreguojami, kad atitiktų ataskaitinių metų finansinius rezultatus. Apskaitos principų ir apskaitinių įverčių pasikeitimai, sudarant ataskaitinio laikotarpio finansinių ataskaitų rinkinį, pateikiami aiškinamajame rašte.

INFORMACIJOS PAGAL SEGMENTUS PATEIKIMAS

105. Informacijos pagal segmentus pateikimo finansinėse ataskaitose reikalavimai nustatyti 25–ajame VSAFAS „Atsiskaitymas pagal segmentus“.

106. Biržų rajono savivaldybės administracija turi tvarkyti apskaitos veiklą pagal segmentus. Segmentai – Biržų rajono savivaldybės administracijos pagrindinės veiklos dalys pagal atliekamas valstybės funkcijas, apimančios vienu ar keliais Biržų rajono savivaldybės administracijos teikiamas viešąsias paslaugas pagal valstybės funkcijų klasifikaciją.

107. Biržų rajono savivaldybės administracija skiria šiuos segmentus:

- 107.1. bendrųjų valstybės paslaugų;
- 107.2. gynybos;
- 107.3. viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos;
- 107.4. ekonomikos sektoriaus;
- 107.5. aplinkos apsaugos;
- 107.6. būsto ir komunalinio ūkio;
- 107.7. sveikatos priežiūros;
- 107.8. poilsio, kultūros ir religijos;
- 107.9. švietimo;
- 107.10. socialinės apsaugos.

108. Apie kiekvieną segmentą pateikiama tokia informacija:

- 108.1. segmento sąnaudos;
- 108.2. segmento pinigų srautai.

109. Biržų rajono savivaldybės administracija turto, įsipareigojimų ir finansavimo sumų ir pajamų apskaitą tvarko pagal segmentus, t. y. taip, kad galėtų pagal segmentus teisingai užregistruoti pagrindinės veiklos sąnaudas ir pagrindinės veiklos pinigų srautus.

110. Turtas, įsipareigojimai, finansavimo sumos, pajamos ir sąnaudos, kurių priskyrimo segmentui pagrindas yra neaiškus, turi būti priskiriami didžiausią Biržų rajono savivaldybės administracijos veiklos dalį sudarančiam segmentui.

APSKAITOS POLITIKOS KEITIMAS

111. Apskaitos politikos keitimo principai nustatyti 7–ajame VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“.

112. Biržų rajono savivaldybės administracija pasirinktą apskaitos politiką taiko nuolat arba gana ilgą laiką tam, kad būtų galima palyginti įvairių ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Tokio palyginimo reikia Biržų rajono savivaldybės administracijos finansinės būklės, veiklos rezultatų, grynojo turto ir pinigų srautų keitimosi tendencijoms nustatyti.

113. Biržų rajono savivaldybės administracija pasirenka ir taiko apskaitos politiką remdamasi nuostatomis, pateiktomis 1–ajame VSAFAS „Finansinių ataskaitų rinkinio pateikimas“. Ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių pripažinimo, apskaitos ar dėl jų atsirandančio turto, įsipareigojimų, finansavimo sumų, pajamų ir (arba) sąnaudų vertinimo apskaitoje pakeitimas yra laikomas apskaitos politikos keitimu.

114. Apskaitos politika keičiama dėl VSAFAS pasikeitimo arba, jei kiti teisės aktai to reikalauja. Apskaitos politikos keitimas finansinėse ataskaitose parodomas taikant retrospektyvinį būdą, t. y. nauja apskaitos politika taikoma taip, lyg ji visada būtų buvusi naudojama, todėl pakeista apskaitos politika yra pritaikoma ūkinėms operacijoms ir ūkiniams įvykiams nuo jų atsiradimo. Poveikis, kurį daro apskaitos politikos keitimas einamojo ataskaitinio laikotarpio informacijai ir darytų ankstesnių ataskaitinių laikotarpių informacijai, registruojamas apskaitoje tą ataskaitinį laikotarpį, kurį apskaitos politika pakeičiama, ir parodomas einamojo ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje „Apskaitos politikos keitimo bei esminių klaidų taisymo įtaka“. Šioje eilutėje yra parodoma apskaitos politikos keitimo poveikio dalis, susijusi su ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais. Lyginamoji ankstesnio ataskaitinio laikotarpio informacija finansinėse ataskaitose pateikiama tokia, kokia buvo, t. y. nekoreguojama.

APSKAITINIŲ ĮVERČIŲ KEITIMAS

115. Apskaitinių įverčių keitimo principai ir taisyklės nustatyti 7–ajame VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“.

116. Apskaitiniai įverčiai yra peržiūrimi tuo atveju, jei pasikeičia aplinkybės, kuriomis buvo remtasi atliekant įvertinimą, arba atsiranda papildomos informacijos ar kitų įvykių.

117. Biržų rajono savivaldybės administracijos apskaitinių įverčių pasikeitimams įvertinti yra sudaromos atitinkamos komisijos, kurios yra atsakingos už tinkamą aplinkybių ir informacijos, lemiančios apskaitinį įvertinimą, taip pat poveikio nustatymą ir parodymą finansinėse ataskaitose.

118. Apskaitinio įverčio pasikeitimo poveikis nustatant grynąjį perviršį ar deficitą priskiriamas:

118.1. laikotarpiui, kada įvyko pasikeitimas, jei jis turi įtakos tik tam laikotarpiui;

118.2. laikotarpiui, kada įvyko pasikeitimas, ir vėlesniems laikotarpiais, jei pasikeitimas turi įtakos ir jiems.

119. Biržų rajono savivaldybės administracijos apskaitinio įverčio pasikeitimo rezultatas įtraukiamas į tą veiklos rezultatų ataskaitos eilutę, kurioje buvo parodytas pirminis įvertis, nebent pasikeitimas ataskaitiniu laikotarpiu turi įtakos tik finansinės būklės ataskaitos straipsniams. Informacija, susijusi su apskaitinio įverčio pakeitimu, pateikiama aiškinamajame rašte.

120. Apskaitos politika laikomas pasirinktas apskaitos metodas (pvz., nusidėvėjimas skaičiuojamas tiesioginiu metodu), o apskaitiniu įverčiu laikomas Biržų rajono savivaldybės administracijos pasirinktas dydis nusidėvėjimui apskaičiuoti (pvz., nusidėvėjimo normatyvas).

APSKAITOS KLAIDŲ TAISYMAS

121. Apskaitos klaidų taisymo taisyklės nustatytos 7–ajame VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“.

122. Ataskaitiniu laikotarpiu gali būti pastebėtos apskaitos klaidos, padarytos praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose. Apskaitos klaida laikoma esmine, jei jos vienos vertinė išraiška arba kartu su kitų to ataskaitinio laikotarpio klaidų vertinėmis išraiškomis yra didesnė nei 0,5 procento per finansinius metus gautų visų finansavimo sumų.

123. Ir esminės, ir neesminės apskaitos klaidos taisomos einamojo ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose. Apskaitos klaidų taisymo įtaka finansinėse ataskaitose parodoma taip:

123.1. jei apskaitos klaida nėra esminė, jos taisymas registruojamas toje pačioje sąskaitoje, kurioje buvo užregistruota klaidinga informacija, ir parodomas toje pačioje veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje, kurioje buvo pateikta klaidinga informacija;

123.2. jei apskaitos klaida esminė, jos taisymas registruojamas tam skirtoje sąskaitoje ir parodomas veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje „Apskaitos politikos keitimo bei esminių apskaitos klaidų taisymo įtaka“. Lyginamoji ankstesniojo ataskaitinio laikotarpio finansinė informacija pateikiama tokia, kokia buvo, t. y. nekoreguojama. Su esminės klaidos taisymu susijusi informacija pateikiama aiškinamajame rašte.

PASTABOS

1. Finansinės būklės ataskaitos pastabos

Finansinės būklės ataskaita – 2-ojo VSAFAS „Finansinės būklės ataskaita“ 2 (1-2 psl.) priedas.

Pastaba Nr.1. Nematerialusis turtas (P03, P30 22-26 psl.). Informacija apie nematerialiojo turto balansinės vertės pasikeitimą per ataskaitinį laikotarpį pateikiama pagal 13-ojo VSAFAS „Nematerialusis turtas“ 1 (22-25 psl.) priedą.

Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. A-257 „Dėl ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) ekonominių normatyvų sąrašo tvirtinimo“ nustatytas naudingo tarnavimo laikas ilgalaikiam turtui. Informacija pateikiama 1 lentelėje.

1 lentelė. Nematerialaus turto naudingo tarnavimo laikas Biržų rajono savivaldybės administracijoje.

Eil. nr.	Ilgalaikio turto grupės ir rūšys	Ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laikas (metais)
	Nematerialusis turtas	
1	Programinė įranga, jos licenzijos ir techninė dokumentacija	2
2	Patentai, išradimai, licencijos, įsigytos kitos teisės	6
3	Kitas nematerialusis turtas	4
4	Prestižas	5

Nematerialiojo turto, kurio kontrolę riboja sutartys ar teisės aktai, ir turto, užstatyto kaip įsipareigojimų įvykdymo garantija, nėra.

Nematerialiojo turto, kuris yra visiškai amortizuotas, bet dar vis naudojamas veikloje, įsigijimo ar pasigaminimo savikainą sudaro 441.671,34 euras.

Nebenaudojamo veikloje nematerialaus turto nėra.

Nematerialaus turto vienetų, kurių naudingo tarnavimo laikas neribotas, nėra.

Naujo turto, įsigyto perduoti, nėra.

Per ataskaitinį laikotarpį patikėjimo teise nematerialaus turto kitiems subjektams nebuvo perduota.

Tyrimų išlaidų, pripažintų to laikotarpio sąnaudomis, nebuvo.

Valstybei nuosavybės teise priklausančio, savivaldybės patikėjimo teise valdomo nematerialiojo turto balansinė vertė laikotarpio pradžioje ir laikotarpio pabaigoje yra 0 eurų (amortizuotas) (26 psl.).

Pastaba Nr.2. Ilgalaikis materialusis turtas (P04, P30 27-30 psl.). Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. A-257 „Dėl ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) ekonominių normatyvų sąrašo tvirtinimo“ nustatytas naudingo tarnavimo laikas ilgalaikiam turtui. Informacija pateikiama 2 lentelėje.

2 lentelė. Ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laikas Biržų r. savivaldybės administracijoje.

Eil. nr.	Ilgalaikio turto grupės ir rūšys	Ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laikas (metais)
	MATERIALUSIS TURTA	
5.	Pastatai	
5.	Pastatai	
5.1.	Pastatai, kurių sienos 2,5 ir daugiau plytų storio	100
5.2.	Pastatai, kurių sienos – iki 2,5 plytos storio	75
5.3.	Mediniai pastatai	40

5.4.	Surenkamieji, išardomieji, moliniai ir kiti pastatai	15
6.	Infrastruktūros ir kiti statiniai	
6.1.	Infrastruktūros statiniai	
6.1.1	Susisiekimo komunikacijos betono, akmens, asfalto ar pan. danga	25
6.1.2	Susisiekimo komunikacijos žvyro, skaldos, smėlio, medžio ar pan. danga	15
6.1.3	Metaliniai statiniai	35
6.1.4	Mediniai statiniai	18
6.2.	Inžineriniai tinklai	15
6.3.	Hidrotechnikos (melioracijos) statiniai	40
6.4.	Kiti statiniai	
6.4.1.	Kiti sporto paskirties statiniai	20
6.4.2.	Kiti statiniai iš betono, akmens, gelžbetonio ar pan.	60
6.4.3.	Kiti statiniai iš metalo	35
6.4.4.	Kiti statiniai	15
7.	Mašinos ir įrenginiai	
7.1.	Gamybos mašinos ir įrenginiai	10
7.2.	Ginkluotė, ginklai ir karinė technika	25
7.3.	Medicinos įranga	7
7.4.	Apsaugos įranga	6
7.5.	Filmavimo, fotografavimo, mobiliojo telefono ryšio įrenginiai	3
7.6.	Radio ir televizijos, informacinių ir ryšių technologijų tinklų valdymo įrenginiai ir įranga	8
7.7.	Aplinkos tvarkymo mašinos ir įrenginiai	6
7.8.	Sporto įranga (treniruokliai, varžybų įranga ir pan.)	10
7.9.	Kitos mašinos ir įrenginiai	10
8.	Transporto priemonės	
8.1.	Lengvieji automobiliai ir jų priekabos	7
8.2.	Specialūs automobiliai	7
8.3.	Autobusai, krovininiai automobiliai, jų priekabos ir puspriekabės	6
8.4.	Kitos transporto priemonės	9
9.	Baldai ir biuro įranga	
9.1.	Baldai	8
9.2.	Kompiuteriai ir jų įranga	4
9.3.	Kopijavimo ir dokumentų spausdinimo priemonės	4
9.4.	Kita biuro įranga	6
10.	Kitas ilgalaikis materialusis turtas	
10.1.	Scenos meno priemonės	8
10.2.	Muzikos instrumentai	20
10.3.	Ūkinis inventorių ir kiti reikmenys	6
10.4.	Specialieji drabužiai ir avalynė	2
10.5.	Stendai**	5
10.6.	Kitas ilgalaikis materialusis turtas	5

Informacija apie ilgalaikio turto balansinės vertės pasikeitimą per ataskaitinį laikotarpį pateikiama 12 –ojo VSAFAS Ilgalaikis materialusis turtas“ 1 (29-30 psl.) priede.

2019 metais buvo atliktas turto pergrupavimas tarp turto grupių:

3 lentelė. Ilgalaikio turto pergrupavimas Biržų rajono savivaldybės administracijoje.

Turto grupė	Iškelta	Iškelta	Pergrupavimas
Gyvenamieji pastatai	-1 292,56	41 300,83	40 008,27
Infrastruktūros statinių įsigijimo savikaina	-70,38		
Nebaigta statyba ir esminio pagerinimo darbų įsigijimo savikaina		41 300,83	
Kiti pastatai	-838,15		
Ilgalaikis materialus turtas, skirtas parduoti	-384,03		
Kiti (negyvenamieji) pastatai	-19 496,93	816 303,87	796 806,94
Nekilnojamosios kultūros vertybės		4,00	
Gyvenamieji pastatai		838,15	
Nebaigta statyba ir esminio pagerinimo darbų įsigijimo savikaina		815 461,72	
Ilgalaikis materialus turtas, skirtas parduoti	-19 496,93		
Nekilnojamosios kultūros vertybės	-7,00		-7,00
Ilgalaikis materialus turtas, skirtas parduoti	-3,00		
Kiti pastatai	-4,00		
Mašinos ir įrenginiai	-9 927,02*		-9 927,02
Ilgalaikis materialus turtas, skirtas parduoti	-9 927,02		
Transporto priemonės	-124 590,50*		-124 590,50
Ilgalaikis materialus turtas, skirtas parduoti	-124 590,50		
Baldai ir biuro įranga		141,26	141,26
Medžiagos, žaliavos ir ūkinis inventorių		141,26	
Infrastruktūros ir kiti statiniai	-21 372,05	1 359 993,42	1 335 621,37
Nebaigta statyba ir esminio pagerinimo darbų įsigijimo savikaina	-21 372,05	1 356 923,04	
Infrastruktūros statinių įsigijimo savikaina		70,38	
Nebaigta statyba ir esminio pagerinimo darbų įsigijimo savikaina	-2 213 685,59	21 372,05	-2 192 313,54
Infrastruktūros statinių įsigijimo savikaina	-1 356 923,04	21 372,05	
Gyvenamieji pastatai	-41 300,83		
Kiti pastatai	-815 461,72		
*nusidėvėjęs turtas			

Turto pergrupavimas buvo atliktas dėl priimto sprendimo parduoti turtą (iškelta į trumpalaikio turto grupę „Ilgalaikis materialus turtas, skirtas parduoti“ įsigijimo savikaina - 154.401,48 eur, nusidėvėjimas – 151.347,33 eur).

Pergrupavimas tarp turto grupių: pakeista turto paskirtis iš gyvenamosios į kitus pastatus (išskaidyta pagal atskirus statinius: ūkinis pastatas, garažas, šulinys) – 908,53 eur. Nuotekų tinklai buvo pajamuojami kaip atskiras turto vienetas, paskiau paaiškėjo, kad jie nebaigti statyti – iškelta 21.372,05 eur iš infrastruktūros statinių į nebaigtą statybą (nusidėvėjimas atstatytas). Nekilnojamos vertybės – pagal Architektūros ir urbanistikos skyriaus 2020 m. sausio 27 d. raštą Nr. SSV-200 išbraukti iš kultūros vertybių turto vienetai (Daudžgirių buvusios dvaro sodybos rūmai ir sodybos du tvartai) užpajamuoti į kitų pastatų turto grupę – 4 eur. Užbaigta socialinio būsto pastatų renovacija – 41.300,83 eur – perkelta į gyvenamųjų namų turto grupę. Užbaigti pastatai (Legailių globos namų pastato rekonstrukcija, Aušros pagrindinės mokyklos pastato rekonstrukcijos II etapas) perkelti iš nebaigtos statybos į kitų pastatų turto grupę – 815.461,72 eur. Iš nebaigtos statybos iškelta į infrastruktūros ir kitų statinių turto grupę užbaigti statiniai: Ramongalių hidrotechniniai statiniai (151.541,33 eur), dviračių ir pėsčiųjų tako dalis (50.791,62 eur), Žvejų, Ežero, S. Neries, Užtvankos, Astravo gatvės (984.681,33 eur), Pabiržės ir Atžalyno mokyklų stadionai (68.044,56 eur), sporto

paskirties statiniai Vėjo g. (101.864,20 eur). Analogiškai turto pergrupavimui tarp turto grupių, buvo pergrupuotas ir jo nusidėvėjimas.

Ilgalaikio materialiojo turto, kuris yra visiškai nudėvėtas, tačiau vis dar naudojamas Biržų rajono savivaldybės administracijoje, įsigijimo ar pasigaminimo savikaina yra 17.444.363,19 eurais (27 psl.).

Ilgalaikio materialiojo turto, kurio kontrolę riboja sutartys ar teisės aktai, ir turto, užstatyto kaip įsipareigojimų įvykdymo garantija, nėra.

Ilgalaikio materialiojo turto, kuris nebenaudojamas veikloje, likutinė vertė 56.882,39 eurais (27 psl.). Šis turtas perkeltas į 207 balansinę sąskaitą „Ilgalaikis materialusis turtas, skirtas parduoti“.

Ilgalaikio materialiojo turto, kuris laikinai nenaudojamas veikloje, nėra.

Žemės, pastatų, kurie nenaudojami veikloje ir laikomi vien tik pajamoms iš nuomos, nėra.

Ilgalaikio materialiojo turto, įsigyto pagal finansinės nuomos (lizingo) sutartis, kurio finansinės nuomos sutarties laikotarpis nepasibaigęs, nėra.

Sutarčių, pasirašytų dėl ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ateityje, nėra.

Biržų rajono savivaldybės administracija turi žemės ir nekilnojamųjų kultūros vertybių, kurių vertė perskaičiuojama remiantis Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko turimais masinio vertinimo duomenimis. Vertinimas tikrąja verte atliekamas pateikus paraišką, o paraiška pateikiama tik atliekant veiksmus su turimu turtu. Su nekilnojamosiomis kultūros vertybėmis veiksmai nebuvo atliekami, todėl vertės pateikiamos tokios, kokios buvo registruotos pagal vėliausią nustatymo datą. Žemės vertė perskaičiuota pagal VĮ Registrų centro masinio vertinimo duomenis. Keturių sklypų vertė padidinta tikrosios vertės rezervo sąskaita (Stoties g. 7, Liepų g. 11, Karaimų g. 13 ir Upės g. 13) – 526 eur. Keturių sklypų (Kęstučio g. 39, Valantiškio k., Perkūno akligatvio, Geležinkelio g. 2) vertė koreguota atstatant sumažėjusią jų vertę ankstesniais laikotarpiais – 6835 eur.

Turto, perduoto Turto bankui, nėra.

Apie valstybei nuosavybės teise priklausančio savivaldybės patikėjimo teise valdomą ilgalaikį materialųjį turtą informacija pateikiama 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ 3 (31-33 psl.) priede.

Pagal panaudos sutartis perduotą turto balansinę vertę informacija pateikta 37 psl.

Apie pagal panaudos sutartis gauto turto verte, nurodyta sutartyje, informacija pateikta 57-59 psl.

Pastaba Nr. 3. Ilgalaikis finansinis turtas (P05, P06, P30 34 psl.). Ilgalaikį finansinį turtą sudaro Biržų rajono savivaldybės administracijos turimos akcijos, įvertinus grynojo turto dalies pokyčius po įsigijimo. Investicijų pokytį per 2019 metus sudaro:

4 lentelė. Investicijų pokytis per 2019 metus Biržų rajono savivaldybės administracijoje.

Pavadinimas	Įsigijimo savikaina, EUR	Investicija nuosavybės metodu			2018 IV ketv. esantis bendras pokytis	2019 12 31 esantis bendras pokytis	Pokytis per 2019 m.
		2019 m. IV ketv.					
		Nuosavas kapitalas	proc	mūsų dalis			
SĮ Biržų agrolaboratorija	25 716,81	30 849,00	100,00	30 849,00	13 277,19	5 132,19	-8 145,00
UAB Biržų autobusų parkas	138 341,92	129 813,00	100,00	129 813,00	-2 930,92	-8 528,92	-5 598,00
UAB Biržų šilumos tinklai	2 410 543,52	1 921 616,00	100,00	1 921 616,00	-458 654,52	-488 927,52	-30 273,00
UAB Biržų vandenys	5 408 743,36	5 814 631,00	93,1144	5 414 258,77	74 509,45	5 515,41	-68 994,04
UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras	40 449,20	2 499 481,00	11,79	294 688,81	114 147,29	254 239,61	140 092,32
UAB Biržų butų ūkis	12 113,30	95 060,00	40,40	38 404,24	13 745,93	26 290,94	12 545,01
UAB Biržų komunalinis ūkis	35 326,35	290 074,00	34,09	98 886,23	47 907,45	63 559,88	15 652,43
VISO	8 071 234,46	10 781 524,00		7 928 516,04	-197 998,13	-142 718,41	55 279,72

Informacija apie kontroliuojamus, asocijuotus ir kitus subjektus pateikiama 6-ojo VSAFAS (14-17 psl.) prieduose.

Pastaba Nr. 4. Biologinis turtas (P07 39-42 psl.). Informacija apie biologinį turtą pateikiama 16-ojo VSAFAS 3 priede (41 psl.). Remiantis Biržų rajono savivaldybės biologinio turto ir mineralinių išteklių apskaitos ir vertinimo tvarkos aprašo 49 p., pirmą kartą registruojant parkus ir skverus savo apskaitoje kaip biologinį turtą, nustatomas parkų ir skverų želdinių vienetas ir jis įvertinamas atkuriamąja verte. Pagal seną apskaitos tvarką liko Vabalninko seniūnijoje užpajamuotas biologinis turtas, nes iki 2019 m. pabaigos neatliktas parkų ir skverų įvertinimas Vabalninko miestelyje. Per 2019 metus užpajamuotas naujas biologinio turto vienetas – tai P. Jakubėno parkas (150.865 eur).

Pastaba Nr. 5. Atsargos (P08, P30 44 psl.). Informacija apie atsargų vertės pasikeitimą per ataskaitinį laikotarpį pateikiama 8 VSAFAS „Atsargos“ 1 (44 psl.) priede.

Puošybai panaudoti 10.232,76 eurai, kurie yra tiesiogiai nurašyti į sąnaudas (40 psl.)

Atiduotas naudoti inventorių yra nurašytas iš balanso, jo vertė įtraukta į sąnaudas. Naudojamo inventoriaus kiekinė ir vertinė apskaita tvarkoma nebalansinėse sąskaitose.

Sumažintos atsargų vertės nebuvo, atkurtos sumažintos atsargų vertės nebuvo. Trečiųjų asmenų laikomų atsargų nėra. Strateginių ir neliečiamųjų atsargų nėra.

Ilgalaikio materialiojo turto, skirto parduoti, informacija pateikta 43 psl.. Biologinio turto, skirto pardavimui, nėra.

Reikšmingų sumų, pateiktų „Atsargų vertės pasikeitimo per ataskaitinį laikotarpį“ detalizavimas pateiktas 44 psl.

Pastaba Nr. 6. Išankstiniai apmokėjimai (P09 46-47 psl.). Informacija apie išankstinius apmokėjimus pateikiama 6-ojo VSAFAS „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“ 6 (46 psl.) priede. Išankstiniai apmokėjimai sudaro 2.544,22 eurus. Išankstiniai mokėjimai už prekes ir paslaugas:

5 lentelė. Išankstiniai mokėjimai pagal padalinius.

Pačeriaukštės seniūnija	
AB „Energijos skirstymo operatorius“	181,86
Pabiržės seniūnija	
UAB Emsi	12,83
UAB Biržiečių žodis	24,00
UAB Kesko Senukai Digital	113,37
Papilio seniūnija	
UAB Emsi	29,50
IĮ AKA Baltic	80,20
Širvėnos seniūnija	
AB Lietuvos paštas	128,52
Vabalninko seniūnija	
UAB „Biržų vandenys“	218,16
AB Lietuvos paštas	12,30
UAB Biržiečių žodis	56,40
UAB Pigu	1106,53
Administracija	
UAB Tele2	24,94
VĮ Registrų centras	57,64
Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras	14,52
AB Lietuvos paštas	186,05
UAB Ūkininko patarėjas	119,40
UAB Biržiečių žodis	168,00
Darbuotojai	10,00
Iš viso:	2544,22

Ateinančių laikotarpių sąnaudos sudaro 4.721,56 eurą:

6 lentelė. Ateinančių laikotarpių sąnaudos pagal padalinius.

Administracija	
UAB Verslo žinios	647,57
Lietuvos vaikų dienos centrų asociacija	2011,64
Labdaros ir paramos fondas Vilties šviesa	1731,23
UAB Lexnet	32,67
VšĮ Pagalbos centras	298,45
Iš viso:	4721,56

Pastaba Nr. 7. Per vienus metus gautinos sumos (P10). Per vienerius metus gautinų sumų įsigijimo savikaina ir balansinė vertė pateikiama 17-ojo VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ 7 (48 psl.) priede. Per vienerius metus gautinos sumos yra 1.518.260,87 eurų:

- gautinos sumos už turto naudojimą – 218.767,17 eurai (201.906,15 eurai – už žemės nuomą, 16.861,02 euras – už turto nuomą (pagrinde socialinio būsto);
- 13,89 eurų – permoka soc.draudimo mokestis;
- 141,93 eurai – už suteiktas paslaugas (seniūnijų – patalpų šildymas);
- 1.044.379,04 eurai – sukauptos gautinos sumos;
- 9.026,96 eurai – gautini delspinigiai už valstybinės žemės nuomą;
- 895 eurai – gautinos pajamos iš administracinių baudų;
- 245.036,88 eurai – kitos gautinos sumos (išieškotinos sumos už padarytą žalą – 4.962,34 eurai, gautinos rinkliavos – 234.901,12 euras, kitos gautinos sumos – 5.173,42 eurai (delspinigių už žemės nuomą permoka, kitų įstaigų komunalinių patarnavimų kompensuotinos sumos)).

Pastaba Nr. 8. Informacija apie pinigus ir pinigų ekvivalentus (P11). Informacija pateikiama 49 psl. Pinigų likutį (278.873,78 eurai) sudaro gautos lėšos projektams projektams vykdyti: 244.858,28 eurų ilgalaikiam turtui įsigyti, prekėms – 97,73 eurų, paslaugoms – 11.166,79 eurai, sutarties vykdymo užstatas – 2.309,72 eurai, sutarties nevykdymo mokestis – 19.193,46 eurai, ir kt.

Pastaba Nr. 9. Finansavimo sumos (P12). Finansavimo sumų detalizavimas pateikiamas pagal 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ 4 (50-51 psl.) ir 5 (52 psl.) priedus.

Pastaba Nr. 10. Įsipareigojimai (P13, P14, P17 53-55 psl.).

Ilgalaikius įsipareigojimus (54-55 psl.) 273.255,08 eurų sudaro socialinių būstų renovacijai gautas kreditas, kurį kompensuoja BETA.

Trumpalaikiai įsipareigojimai sudaro 1.610.397,17 eurai:

- ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalis: neproporcingai sumažinto darbo užmokesčio kompensavimui – 26.007,79 eurai; socialinio draudimo mokesčio mokėjimui – 8.034,67 eurai; socialinio būsto renovacijai suteikto kredito dalis, kurią kompensuoja BETA – 12.769,66 eurai;
- socialinių išmokų mokėjimui – 575.853,22 eurai;
- pervestinos sumos – 10.048,63 eurai (žemės nuomos mokestis – 189,37 eurai, pervestinos sumos gautinos už pavogtą turtą (traktoriaus šluota) - 235,75 eurai, Vabalninko seniūnijos pervestinos atgautinos sumos už padarytą žalą – 4.335,76 eurai, kitų įstaigų kompensuojamos komunalinės paslaugos – 5.287,75 eurai; neformaliojo vaikų švietimo paslaugų plėtrai – 8.338,08 eurai;
- tiekėjams mokėtinos sumos – 243.778,66 eurai;
- mokėtinos sumos darbuotojams ir socialinio draudimo įmokoms – 5.148,45 eurai;
- mokėtini mokesčiai (D. Vinickiui (pateikė ieškinį ir atsisako pateikti banko sąskaitos numerį) žyminio mokesčio kompensavimas) – 134,09 eurai;
- gauti išankstiniai mokėjimai (darbų sutarties įvykdymo užtikrinimui – 2.309,72 eurai);

- kiti trumpalaikiai įsipareigojimai – 717.530,96 eurų: 201.906,15 eur – už žemės nuomą; 9.026,96 eur – žemės nuomos delspinigiai. 234.901,12 eur – rinkliava už atliekų surinkimą, 267.061,15 eurų – sukauptos atostoginių, išėjinių kompensacijų; išmokos tarybos nariams – 139,25 eurai, garbės piliečiui J. Mekui (nepateikė banko sąskaitos) – 753,01; socialinio būsto renovacijai suteikto kredito gautinos įmokos, kurias kompensuoja BETA – 1.171,24 eur ir kt.

Informacija apie kai kurias trumpalaikes mokėtinas sumas pateikiama 17-ojo VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ 12 (49 psl.) priede.

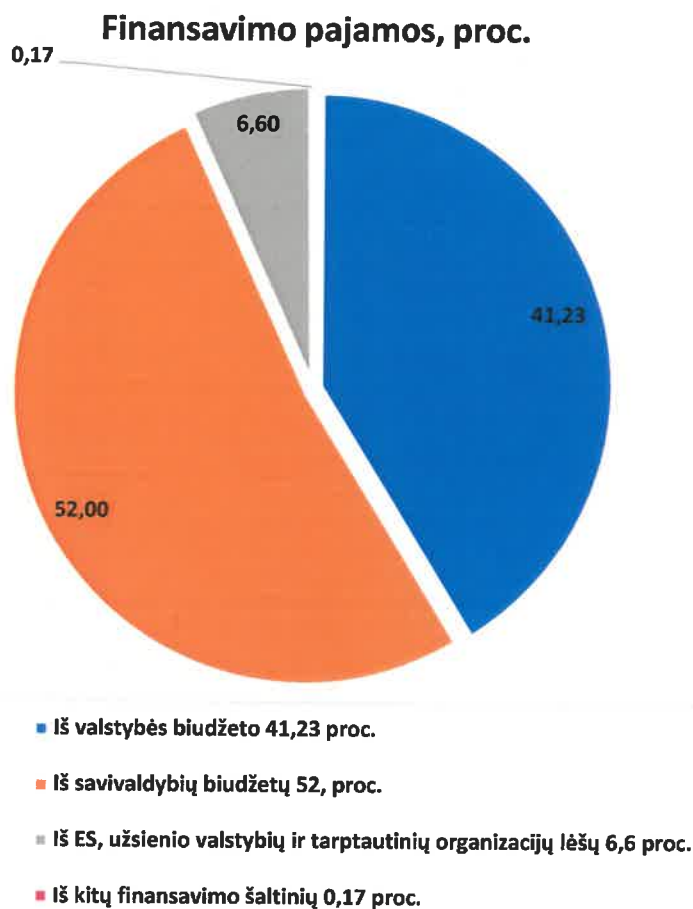
Pastaba Nr. 11. Grynasis turtas (P18). Informacija apie grynojo turto pokyčius pateikiama 4-ojo VSAFAS „Grynojo turto pokyčių ataskaita“ 1 (3 psl.) priede. Tikrosios vertės rezervo pokytį įtakoję: rezervas padidėjo dėl žemės tikrosios vertės perskaičiavimo – 526 eurais (61 psl.).

2. Veiklos rezultatų ataskaitos pastabos

Veiklos rezultatų ataskaita – 3-ojo VSAFAS „Veiklos rezultatų ataskaita“ 2 (10 psl.) priedas.

Pastaba Nr. 12. Finansavimo pajamos

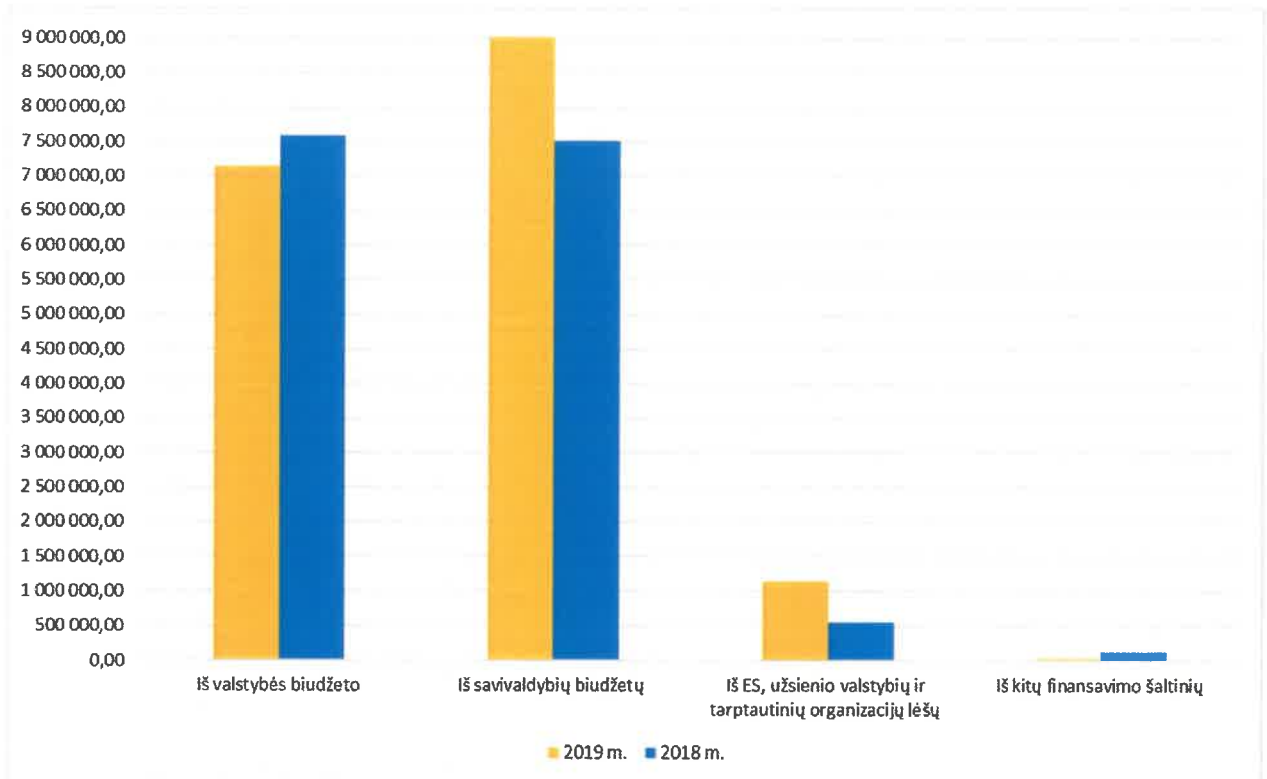
Per 2019 m. priskaičiuota finansavimo pajamų suma 17.336.624,92 eurai. Finansavimo pajamų detalizavimas pateikiamas 3 VSAFAS „Veiklos rezultatų ataskaita“ 2 priede (10 psl.). Finansavimo pajamų struktūra pateikiama 1 paveiksle.

1 pav. 2019 m. finansavimo pajamų struktūra, proc.

2019 metų finansavimo pajamų struktūros didžiausias pokytis (lyginant su 2018 m.) apie 6,9 proc.: sumažėjo valstybės biudžeto finansavimo pajamos (nuo 48,1 iki 41,2 proc.), o savivaldybės biudžeto išaugo 4,4 proc. (nuo 47,6 iki 52,0 proc.), Europos finansavimo pajamos išaugo 3,1 proc. (nuo 3,5 iki 6,6 proc.).

Finansavimo pajamų 2018 m. ir 2019 m. palyginimas pateiktas 2 paveiksle.

2 pav. Finansavimo pajamų 2018 m. ir 2019 m. palyginimas, Eur.

Finansavimo pajamos 2019 m. išaugo 1.548.747,13 eurai, lyginant su 2018 m. finansavimo pajamomis. Savivaldybės biudžeto finansavimo pajamos padidėjo 1.497.620,10 eurų, Europos - 591.117,01 eurų. Valstybės biudžeto finansavimo pajamos sumažėjo 447.054,01 eurai, kitų finansavimo šaltinių – 92.935,97 eurai. 2019 m. buvo įsigytas bei baigtas rekonstruoti ilgalaikis turtas, finansuotas iš Europos ir savivaldybės lėšų, todėl išaugo nusidėvėjimo sąnaudos, o tuo pačiu padidėjo ir finansavimo pajamos (sporto paskirties statiniai Vėjo g., melioracijos statiniai (Ločerių, Dukurnių, Papilio, Lyglaukių), vaikų žaidimo aikštelės Veterinarijos g., Ramongalių hidrotechniniai statiniai, nuotekų tinklai, apšvietimo linijos, kompiuteriai, automobiliai, mobilus vikšrinis laiptų kopiklis ir kt.).

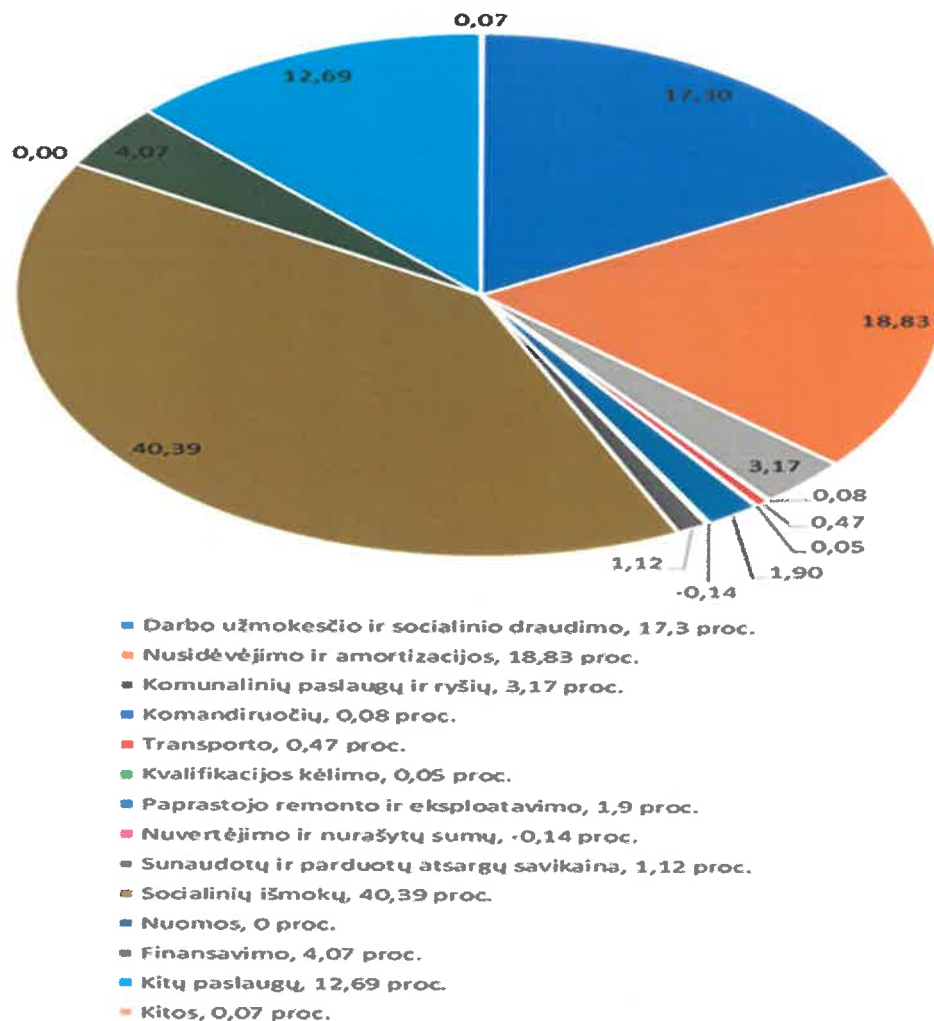
Kitos pagrindinės veiklos pajamos (P21) – 1.061.196,73 eurai. Detalizavimas pateiktas 10 VSAFAS 1 priede (63 psl.): žemės nuomos mokestis – 411.231,76 euras, rinkliavos – 649.964,97 eurai (vietinės – 610.680,94 eur (iš jų už atliekų surinkimą – 594.826,57 eur), valstybinės – 39.284,03 eur). Pagrindinės veiklos pajamos lyginant 2018 m. ir 2019 m., pasikeitė nežymiai (padidėjo 1.398 eurai).

Pastaba Nr. 13. Pagrindinės veiklos sąnaudos (P22 8 ir 59 psl.). Pagrindinės veiklos sąnaudas sudaro 17.351.251,60 euras. Pagrindinės veiklos sąnaudų detalizavimas pateikiamas 3 VSAFAS „Veiklos rezultatų ataskaita“ 2 priede (10 psl.).

Didžiausią dalį sąnaudų sudaro socialinių išmokų sąnaudos – 40,39 proc., nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos – 18,83 proc., darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos 17,3 proc., kitų paslaugų – 12,69 proc. visų 2019 metais patirtų sąnaudų.

2019 metų sąnaudų struktūra pateikiama 3 paveiksle.

Pagrindinės veiklos sąnaudos, proc.

3 pav. 2019 m. pagrindinės veiklos sąnaudų struktūra, proc.

2019 m. patirtų sąnaudų struktūros palyginimas su 2018 m. sąnaudų struktūra pateikiamas 7 lentelėje.

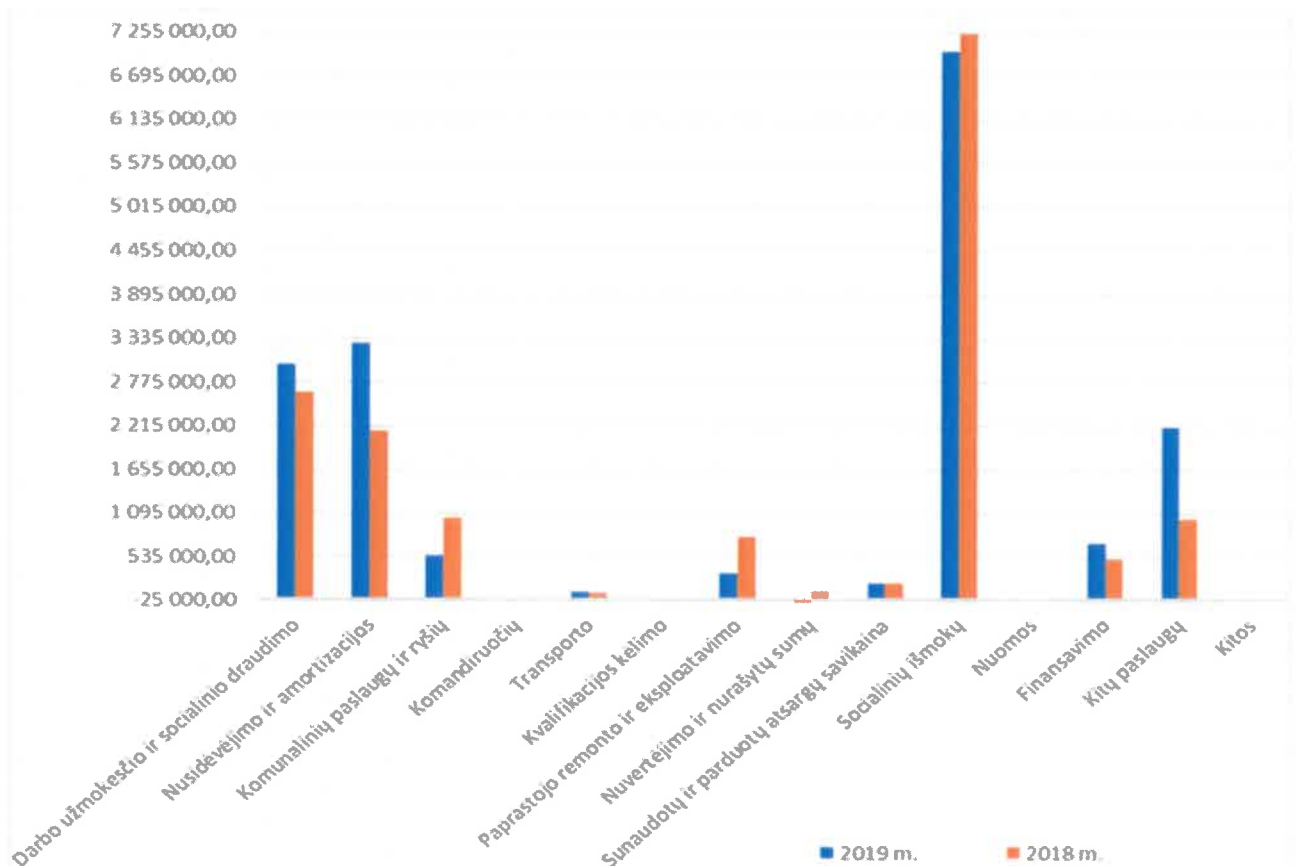
7 lentelė. Sąnaudų struktūros pokytis.

Sąnaudų rūšis	2019 m.	2018 m.	Pokytis (2018 m.-2017 m.)
Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	17,30	16,76	0,54
Nusidėvėjimas ir amortizacija	18,83	13,58	5,25
Komunalinės paslaugos ir ryšiai	3,17	6,50	-3,33
Komandiruotės	0,08	0,08	0
Transporto sąnaudos	0,47	0,49	-0,02
Kvalifikacijos kėlimas	0,05	0,08	-0,03
Paprastasis remontas ir eksploatavimas	1,90	5,05	-3,15
Nuvertėjimo ir nurašytos sumos	-0,14	0,61	-0,74
Sunaudotų ir parduotų atsargų savikaina	1,12	1,27	-0,15
Socialinės išmokos	40,39	45,77	-5,38
Finansavimas	4,07	3,26	0,81
Kitos paslaugos	12,69	6,46	6,23
Kitos	0,07	0,10	-0,03

Socialinių išmokų sąnaudas (7.007.431,75 euras) sudaro: iš valstybės biudžeto: šalpos išmokos – 1.611.975,58 eurai, parama maisto produktais – 122.870,89 eurų, išmokos vaikams – 3.009.826,51 eurai, transporto išlaidų kompensacija – 306,08 eurai, socialiai išskirtiniams asmenims – 27.811,54 eurai, mirusiojo artimiesiems – 135.108,70 eurai, mokinio reikmenims įsigyti – 53.656 eurai; iš savivaldybės biudžeto: socialiai išskirtiniams asmenims – 1.330.289,85 eurai, būsto šildymo ir vandens kompensacijos – 449.084,60 eurai, kitų socialinių išmokų – 37.922,66 eurai, kredito, daugiabučiui namui atnaujinti, dalies ir palūkanų sąnaudos – 192.792,60 eurai, būsto pritaikymo neįgaliesiems – 16.956,34 eurai, šeimynų dalyvių išlaikymo – 15.500,40 eurų ir kitų – 3.330 eurų.

Pagrindinės veiklos sąnaudų 2018 m. ir 2019 m. palyginimas pateikiamas 4 paveiksle.

4 pav. Pagrindinės veiklos sąnaudų 2018 m. ir 2019 m. palyginimas, Eur.

Darbo užmokesčio sąnaudos išaugo dėl politikų pasibaigusios kadencijos ir išeitinių išmokų nepanaudotų atostogų kompensacijos, socialinio draudimo įmokų apskaičiavimo pasikeitimo (darbdavio išlaidos liko tik 1,45 proc., o 2018 m. buvo 30,98 proc. Skirtumas perkeltas į priskaityto darbo užmokesčio struktūrą).

Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos išaugo dėl naujai įsigyto ar baigus kapitalinį remontą ir pradėto eksploatuoti turto nusidėvėjimo priskaitymo (aiškinamojo rašto 22 psl.).

Socialinių išmokų sąnaudų sumažėjimą lėmė nuo 2019 m. sausio 1 d. atsakomybės dėl šalpos išmokų skyrimo ir mokėjimo perkėlimas iš savivaldybių administracijų SODRAi (sumažėjo 1.077.800 eurų). Išmokos vaikams nuo 30 eurų padidėjo iki 50 eurų per mėnesį (padidėjo 907.000 eur). Atsirado pagalbos pinigai šeimynoms ir globėjams (padidėjo 38.900 eurų). Pakeitus asmens pajamų įvertinimo metodiką, būsto šildymo ir vandens kompensacijai bei socialinių pašalpų socialiai išskirtiniams asmenims sąnaudos sumažėjo 99.400 eurų.

Finansavimo sąnaudos 2019 metas, lyginant su 2018 metais, išaugo 190.932 eurų. UAB Biržų autobusų parkas patyrė daugiau 30.000 eurų nuostolių, kuriuos kompensavo savivaldybė, melioracijos statinių naudotojų asociacijoms išmokėta mažiau 29.000 eurų, gyvenamųjų namų kiemo

remontui – daugiau 6000 eurų, projekto, vykdomo su Latvijos Respublika, didesnis projekto partneriui finansavimas 43.000 eurų, nevyriausybinių organizacijų veiklos rėmimui daugiau 3.000 eurų, religinių bendrijų rėmimui daugiau 7.000 eurų, neformaliai vaikų švietimui daugiau 3.000 eurų, socialinių paslaugų plėtrai globos įstaigose daugiau 10.000 eurų, senelių globos namams daugiau 43.000 eurų (pasikeitė asmens išlaikymo vertinimo metodika), projekto Komplexinės paslaugos šeimai Biržų rajone daugiau 50.000 eurų, priemonėms, susijusioms su socialiai pažeidžiamais asmenimis daugiau 14.000 eurų ir kt.

Kitų paslaugų sąnaudos išaugo dėl sąnaudų pergrupavimo (iki 2019 m. kelių priežiūros išlaidos buvo atvaizduojamos prie paprastojo remonto ir eksploatavimo sąnaudų, o nuo 2019 m. – prie kitų paslaugų (kelių valymas ir barstymas). Taip pat už komunalinių atliekų sutvarkymą Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centui buvo apskaitoma kaip komunalinių paslaugų ir ryšių sąnaudos, o nuo 2019 metų – kaip kitos paslaugos.)

2019 m. atstatytas nuvertėjimas: UAB Biržų butų ūkis skola už patalpų nuomą, nes sumokėjo surinktas iš socialinio būsto nuomininkų įmokas – 18.195,86 eurai, B. Jankausko įmonės skola sumokėta – 69,76 eurai ir žemės rinkos vertės atstatymas – 6.358 eurai.

Pagal segmentus informacija pateikiama 25 VSAFAS „Segmentai“ priede (15-16 psl.).

Pastaba Nr. 14. Kitos veiklos pajamos (P21 64 psl.). Kitos veiklos pajamos yra 73.432,10 eur: socialinio būsto ir kitų patalpų nuoma – 40.376,81 eurai, už suteiktas paslaugas – 3.230,82 eurų, parduotos atsargos – 3.355,70 eurai, ilgalaikio turto pardavimo pajamos – 15.064,98 eurai, pajamos iš administracinių baudų – 8.374 eurai, už laiku neatliktus darbus – 1.226,23 eurų, aukciono dalyvio mokestis – 180 eurų, pagal Biudžeto skyriaus 2020 02 24 raštą Nr. 4B-12 – 1.623,56 eurai. Detali informacija pateikiama 10 VSAFAS 2 priede (64 psl.).

Pastaba Nr. 15. Finansinės ir investicinės veiklos rezultatas (P23 68 psl.). Informacija pateikiama 6 VSAFAS „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“ 4 priede (68 psl.). Baudų ir delspinigių pajamos – 18,14 euras, kitos – 25 eurai, žemės nuomos delspinigiai – 3.703 euras, pervestinos pajamos – 3.703 eurų, baudų ir delspinigių sąnaudos – 102,33 eurai (SODRA'į – 0,63 eur, susiję su renovuojamo socialinio būsto – 101,70 eur), palūkanų sąnaudos – 5.804,25 eurai (renovacijos – 5.804,25 eurai).

4. Pinigų srautų ataskaitos pastabos

Pinigų srautų judėjimas pateiktas 5-ojo VSAFAS „Pinigų srautų ataskaita“ 2 priede (4-5 psl.). Įšmokas sudaro apmokėtos veiklos sąnaudos.

5. Kita pastabų informacija

Informacija pagal segmentus pateikiama 25 VSAFAS „Segmentai“ priede (20-21 psl.).

2019 metais buvo įsigytos paslaugos iš įstaigų, kurių savininko teisės (ar dalį) turi Biržų rajono savivaldybės administracija: savivaldybės įmonės Biržų agrolaboratorija – 1.086 eurus, UAB Biržų autobusų parkas – 392.044,72 eurus (transporto nuoma – 1.177,84 eurai, mokinių pavėžėjimas – 202.354,89 eurų, senjorų ir neįgaliųjų važiavimo išlaidų kompensavimas – 37.798 eurai), UAB Biržų vandenys – 4.850,04 eurų, UAB Biržų butų ūkis – 100.907,39 eurai, UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras – 554.818,74 eurų, UAB Biržų komunalinis ūkis – 412.956,40 eurai.

Per 2019 metus gauta parama sudaro 2.668,49 eurus:

Pinigais gauta 750 eurų (konkurso „Metų ūkis“ pagerbimo ceremonijai), paslaugomis (svečių maitinimas miesto šventės metu) – 977,49 eurai, ilgalaikiu turtu (medinis namelis Kalėdų įžiebimo šventei) – 941 euras.

Informacija apie sudarytų viešojo ir privataus sektorių partnerystės sutarčių ir jų vykdymą pateikiama 72-74 psl.

Atidėjimų, neapibrėžtų įsipareigojimų, neapibrėžto turto nėra.

Numatomas ar jau vykstantis viešojo sektoriaus subjekto restruktūrizavimas, numatomas veiklos nutraukimas – nėra.

Sprendimai dėl teisinių ginčų – nėra.

Reikšmingi įvykiai po paskutinės tarpinio ataskaitinio laikotarpio dienos – nėra.

Vykdomi gyvenamųjų namų renovacijos projektai. Tarp renovuojamų gyvenamųjų patalpų yra ir Biržų rajono savivaldybės socialinio būsto butai. Informacija apie būsto vertės pokyčius

finansinių ataskaitų rinkinyje pateikta pagal gautą informaciją iš UAB „Šilumos tinklai“ (projekto vykdytojo). Priedai apie socialinio būsto paskolos, suteiktos renovacijai, terminų iššifravimą (dengia BETA) pateikiami 76 psl.

Administracijos direktorius

Vidas Eidukas

Buhalterinės apskaitos skyriaus vedėja

Irena Petronienė